

Keywords: Bologna process, professional socialization, teaching of foreign language, foreign language communicative socialization, polystructural phenomenon, multifunctionality, professional adaptation, a special language, professionally-oriented foreign language teaching process.

УДК 81'373/45-051"18/20"

Рудакова Т. М.,
кандидат філологічних наук,
Білоцерківський національний аграрний університет

ІНШОМОВНІ ЛЕКСИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМА ЇХНЬОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ У ВИТЛУМАЧЕННІ ВЧЕНИХ ХХ–ХХІ СТ.

Постановка проблеми. У сучасній українській мові виявлено велику кількість нових слів та словосполучень, більшість яких становлять англізми. Цей процес є доволі хаотичним і некерованим, що призводить нерідко до сліпого наслідування чужомовних звуків, слів і словосполучень та засмічення рідної мови, а також інколи до непорозуміння між джерелом інформації й пересічним носієм мови. Отже, у дослідженні приділено увагу витлумаченню понять іншомовні запозичення, англізми та питанням їхньої доцільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Початок ХХІ ст. характеризуємо наявністю значної кількості дисертаційних робіт, присвячених впливові слів іншомовного походження, запозичень або чужомовної лексики на мову-реципієнт (І. Вакулик (2004), Ю. Малахова (2007), Н. Битко (2008), В. Білоусова (2009)), причинам і наслідкам процесу запозичення та чинникам розвитку мови-реципієнта (У. Мрозіцька (2002), на матеріалі багатьох мов: української мови (А. Гудманян (2000), І. Бойчук (2002), Г. Сергєєва (2002), Л. Архипенко (2005), Н. Попова (2002, 2005), С. Федорець (2005), М. Зеленцова (2006), Л. Гребінник (2007), Р. Синишин (2007), В. Титаренко (2007), Л. Гонтарук (2008), Я. Ільницька (2009), Т. Майструк (2010)), російської (І. Бойчук (2002), Л. Бражнік (2006), Г. Дружин (2006), М. Зеленцова (2006), І. Мозова (2007), Н. Іванова (2009), І. Георгіадіс (2011)), канадської, австралійської і новозеландської варіантів англійської мови (О. Домніч (2010)), корейської та японської (Ю. Бойко (2008)), угорської (І. Туріс (2008)), кримськотатарської (А. Мазінов (2004)), польської (Н. Совтис (2005))).

Мета статті – здійснити аналіз лексики іншомовного походження кінця ХХ – початку ХХІ ст., обґрунтувати критерії належності до неї запозичених слів, визначити рівень доцільності процесу запозичення.

Реалізація мети передбачала вирішення таких **завдань**:

виявити погляди лінгвістів та письменників на проблему доцільності чи недоцільності запозичень з інших мов;

сформулювати ключові поняття праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблему збагачення мови численними іншомовними словами розглянуто в багатьох дослідженнях в Україні та за її межами. На матеріалі української мови запозичені одиниці в першій половині ХХ ст. розглядали В. Самійленко, Р. Смаль-Стоцький, Д. Шелудько та ін. У другій половині минулого століття над осмисленням семантико-граматичних процесів, що відбуваються під час запозичення іншомовних слів до лексичного складу

мови-реципієнта, працювало багато фахівців, як-от: Б. Ажнюк, В. Акуленко, Д. Будняк, М. Вакуленко, Я. Голдованський, А. Гудманян, Ю. Жлуктенко, Р. Зорівчак, А. Іваницька, І. Катипін, М. Кочерган, О. Медвідь, О. Муромцева, О. Пономарів, С. Рижикова, В. Русанівський, С. Семчинський, В. Сімонок, Ю. Цимбалюк та ін.

Лексика будь-якої із сучасних мов формувалася впродовж тривалого часу, тому словникові одиниці різних історичних періодів та мовних джерел, давні й новоутворені, власні й узяті з інших мов, безперечно, відбилися на якості лексичного складу. Ю. Шевельов висловив думку про значення й роль запозичень як результат міжмовних контактів: “Загалом з перегляду ентражизмів кожної мови можна скласти певне уявлення про історію цього народу: з якими народами він стикався, у чому і як він від них залежав або вчився” [16, 36]. На основі цього встановлюють слова споконвічні й запозичені, а також новоутворені й ті, що вийшли чи виходять з ужитку.

Одним з активних процесів, що діють у сучасній українській мові, є запозичення з інших мов слів, які підлягають семантичним, словотвірним, граматичним та стилістичним змінам. У різні періоди становлення теорії іншомовних входжень учені вирішували питання про те, як відбувається процес запозичення, які його умови й причини, що являє собою асиміляція іншомовних слів у мові, яка їх приймає. Зважаючи на мету й завдання нашої роботи, розглянемо визначення поняття запозичення, умови запозичення та процес освоєння іншомовних слів.

Науковці намагалися дати визначення терміна “запозичення” з різних позицій. Так, дослідники, які вивчали питання білінгвізму, інтерференції, розглядали запозичення і як один з результатів контактування двох мов, і як результат інтерференції (Б. Гавранек, Дж. Данн, Ю. Жлуктенко, А. Карлінський, В. Розенцвейг, С. Семчинський, Г. Сергєєва, Б. Серебренников, Л. Щерба та ін.). Ці лінгвісти розглядали запозичення як процес міграції мовних елементів з погляду мови-реципієнта, стверджували, що запозичення – це не лише передача готових елементів однієї мови у володіння іншої, а також і процес їхнього органічного освоєння системою цієї мови, пристосування до її власних потреб, перетворення – формального й семантичного – в умовах іншої системи.

Для позначення лексики, яка перебуває на двох етапах (входження й освоєння), використовують термін “запозичена лексика” (“запозичені слова”). Термін “іншомовні запозичення” застосовують для позначення “іншомовної” та “запозиченої” лексики, а відповідно, усіх іншомовних і запозичених слів слов’янського та неслов’янського походження [1].

За давністю запозичення й ступенем засвоєння розрізняють запозичені слова в цілому та іншомовні зокрема (запозичення, що не втратили своїх чужорідних фонетичних чи морфологічних особливостей). Серед слів іншомовного походження виділяють інтернаціоналізми, варваризми, екзотизми. Крім власне лексичних запозичень, є запозичення-кальки – структурні (словотвірні) та семантичні. Запозичення бувають прямі (безпосередньо з мови-джерела) й опосередковані (через іншу мову: для української мови такими мовами-посередниками були переважно російська й польська).

Запозичення в мові – один з важливих чинників її розвитку. Залежно від мови, з якої було запозичено слово, такі одиниці називають англізмами чи англіцизмами,

романізмами, богемізмами, латинізмами, полонізмами тощо. Уважаємо, що доречно використовувати лексему “англізм”, яка має афіксоїд - *ізм* (як видно з наведених вище прикладів). Сучасні мовознавці Б. Ажнюк, Я. Битківська, А. Ломовцева у своїх дослідженнях також використовують цей термін. Поділяючи їхню думку, зазначаємо, що англізм – це запозичена з англійської мови чи за її посередництва лексична одиниця, яка має щонайменше одну семему, що виникла під домінантним впливом англійської мови.

Запозичення збільшують лексичне багатство, слугують джерелом нових коренів, словотворчих елементів і точних термінів та відображають реалії життя людства.

Ю. Жлуктенко виділив два значення терміна “запозичення”: 1) сам процес використання в системі мови-одержувача певних елементів мови-джерела; 2) результат такого процесу, тобто ті гетерогенні елементи в системі цієї мови, які були внесені до неї ззовні – з системи мови-джерела [6, 60].

Поняття “засвоєння” й “укорінення” – це концепти, що відображають комплексний характер абсорбції іншомовних запозичень, їхню неоднорідну поведінку в новому лінгвопросторі (Я. Битківська, А. Гудманян, Г. Казарян).

Отже, розглянемо кожне з визначень.

Узагальнюючи матеріал, поданий у працях сучасних лінгвістів, було сформульовано визначення іншомовних слів (ІС) – це слова з іншої мови, які, на відміну від запозичених, не засвоєні повністю мовою, що їх успадкувала, а мовці усвідомлюють їх як чужорідні. Іншомовні слова зберігають ознаки свого походження. Це виявляється в їхній формі та семантиці.

Для семантики іншомовних слів характерні незрозумілість чи недостатня ясність для більшості носіїв мови, які вживають такі лексеми, що й викликає потребу у створенні спеціальних словників ІС. В українській, як і в інших мовах світу, що запозичують іншомовні слова, відбувається безперервний процес їхнього засвоєння, через що нерідко важко провести чітку межу між ними і ЗС. Проникаючи насамперед до складу спеціальної лексики й термінології, а також до екзотизмів на позначення особливостей природи та побуту інших народів, іншомовні слова з часом, у зв'язку з набуттям ними популярності, засвоюють усі носії. Це поступово перетворює їх на запозичені слова. Коло мов-джерел ІС значно ширше, ніж у ЗС. Латинська й грецька мови є підґрунтям виникнення інтернаціоналізмів в українській мові (також і в інших лінгвальних системах Європи), із сучасних європейських мов (здебільшого, англійської, французької, німецької, італійської) запозичено багато іншомовних слів для творення термінів у галузях науки, техніки, мистецтва.

Проаналізувавши праці лінгвістів, присвячені вивченню слів іншомовного походження, визначаємо поняття запозичені слова (ЗС) – іншомовні слова, цілком засвоєні мовою, що їх перейняла. Мовці не сприймають ЗС як чужорідні елементи, ці слова не потребують пояснень щодо форми й значення. На відміну від ІС, які тлумачать у спеціальних словниках, запозичені слова подають у загальних словниках разом з питомою лексикою.

Отже, наразі, як зазначено вище, окреслено варіативну базу щодо визначення поняття “запозичення”, чіткої дефініції якого немає. Кожен з науковців, удаючись до визначення цього поняття, акцентує увагу на якихось окремих ознаках запозичених слів.

Полеміку про доцільність чи недоцільність іншомовних лексичних запозичень, їхній статус, специфіку лексичних значень і функцій учені ведуть упродовж багатьох років, а починаючи з другої половини ХХ ст., перед лінгвістами постала низка не лише теоретичних, а й практичних проблем, які вимагали опрацювання та вирішення. Ці питання розглядали зарубіжні та вітчизняні вчені, зокрема Ш. Баллі, Я. Битківська, І. Бодуен де Куртене, Л. Булаховський, А. Булика, У. Вайнрайх, А. Гудманян, Д. Дмитрошкин, Ю. Жлуктенко, В. Журавльов, Л. Кислюк, Л. Крисін, І. Кулинич, Т. Линник, Д. Лотте, М. Майоров, В. Мартинек, О. Мороховський, О. Муромцева, В. Русанівський, С. Семчинський, В. Сімонок, О. Стишов, Г. Тимофєєва та ін. У працях згаданих дослідників багато уваги приділено процесам кількісного та якісного оновлення словника мови, адаптації іншомовних лексем, змінам у лексико-семантичній системі мови, внутрішньомовним динамічним процесам, зокрема ревіталізації – відновленню слів, які перебували на периферії активного словника, пасивізації лексики. Разом з тим питання теорії запозичень досі залишаються суперечливими, а відтак це позначається на вирішенні конкретних практичних завдань.

Видатні громадські діячі, письменники та вчені по-різному ставляться до іншомовних запозичень. Деякі з них (Д. Баранник, Я. Битківська, І. Лосєв, П. Селігей, О. Стишов та ін.) вважають запозичення природним процесом збагачення мови, а інші (у минулому – І. Нечуй-Левицький, М. Левченко, А. Кримський, Б. Грінченко, М. Сумцов, І. Огієнко, на сучасному етапі розвитку мовознавства – В. Гвоздєв, І. Фаріон та ін.) висловлюють протилежну думку: виступаючи за чистоту мови, здебільшого кваліфікують іншомовні лексеми як потік слів, що порушує стабільність та самобутність сучасної української мови. Свого часу Ш. Баллі вважав, що “запозичення завжди були нормальною функцією лінгвального життя” [2, 348]. Російський письменник О. Сумароков та відомий лінгвіст і письменник В. Даль рішуче виступали проти будь-якого їхнього вживання [5], пропонуючи замінити іншомовні слова власними. Український учений А. Кримський писав, що “не варто сперечатися про те, звідки взяті слова”, а намагання усунути іншомовні ЛО, які вже міцно ввійшли до української літературної мови, уважав просто зайвим, оскільки “тут ніякої філологічної заборони ніхто не послухає” [7].

На думку І. Нечуя-Левицького, іншомовні елементи мають право на застосування в українськомовному контексті лише за відсутності слова на позначення якогось поняття чи реалії в мові-реципієнті. Погоджуючись із письменником, зазначимо, що виправданим вважаємо запозичення, матеріалом для якого слугують “вищі, наукові” лексеми, відсутні в рідній мові, натомість виступаємо проти переймання тих слів, що є в нашій мові, а також проти вилучення внаслідок цього власне українських [12, 317–412]. Сучасний дослідник П. Селігей також доводить, що, створюючи термін для нового поняття, здебільшого немає підстав віддавати перевагу чужим кореням. Неслов’янський термін може бути прийнятний тоді, коли він позначає явище чи поняття, що його вперше відкрили й описали за

кордоном. Але якщо поняття зародилося в українській науці, природніше дати йому назву, використовуючи український (чи слов'янський) кореневий фонд, тому що для цього він не гірший від латинського чи англійського [13, 6].

Загалом поступово формувалося певне ставлення до запозичень, розуміння їхньої необхідності в мові-реципієнті приходило поволі. Ще наприкінці XIX – на початку XX ст. вели дискусію щодо міри, доцільності чи недоцільності вживання слів іншомовного походження. Так, Є. Карський пропонував “не звертатися до іншомовних слів, коли є більш точні і зрозумілі слова власні” [8, 8]. Р. Брандт, О. Соболевський, М. Фасмер та ін., наголошуючи на необхідності чи потребі в тому чи тому запозиченні, розглядали їх на науковому рівні у світлі проблеми чистоти мови [8, 8].

Дослідники цього періоду (М. Смирнов, І. Огієнко та ін.) визначали мовне джерело ЗС, час запозичення, а також умови процесу запозичень, виділяючи їхній генетичний характер. Ці вчені, схилившись до думки, що процес запозичення лексики іншомовного походження був наслідком інтерференції, дотримувалися генетико-хронологічного аналізу іншомовних запозичень.

У. Вайнрайх, А. Мартине запропонували вживати науковий термін “мовні контакти” як сукупність низки соціальних, психологічних і лінгвістичних питань [4, 11]. Л. Щерба звертав увагу на білінгвізм як основу запозичення: “У взаємному впливі мов слід розрізняти два абсолютно різні процеси: запозичення і змішування мов; перше побудоване на двомовності, яке запропонував би називати незалежне співіснування двох мов у одного і того ж індивіда, а друге ґрунтується на змішаній мові з двома термінами” [17, 52]. Так само У. Вайнрайх уважав, що для запозичення слів достатньо мінімального контакту між мовами [4, 42]. В. Бертагаєв наголошував на тому, що процес запозичення відбувається також і в умовах монолінгвізму [3, 8]. Отже, запозичення, по-перше, можливе в умовах монолінгвізму, якщо наявна певна соціальна спільнота, яка володіє двома мовами, а по-друге, в умовах білінгвізму. Так уважав і український мовознавець Ю. Жлуктенко: “У той час, як одномовці задовольняють її [потребу в постійних лексичних інноваціях], головним чином, за рахунок внутрішніх ресурсів власної мови, двомовні мають у постійній готовності свою другу мову як джерело лінгвістичного матеріалу” [6, 108].

Натомість у XXI ст. “журналістська практика підтримує традицію частого вживання запозичень, бо саме вони є центром соціально-політичного лексикону, а газета [ширше – мова ЗМІ – Т. Р.] прагне до постійного оновлення виражальних засобів” [9, 41]. Уважаємо, що такий стан речей призведе до перенасичення мови мас-медіа зайвими незрозумілими лексемами, а як наслідок – сутність тексту не буде розкрито, читачі, глядачі та слухачі втратять інтерес до ЗМІ через відсутність змістовного наповнення текстів.

П. Селігей зазначає, що “нема підстав хвилюватися: запозичення не позбавляють нашу термінологію своєрідності, адже вони впорядковуються нормами української мови, швидко пристосовуються до її словотвірної та морфологічної систем, не порушуючи їхньої стабільності” [13, 16]. Однак не можна забувати, що не всі запозичені лексеми підпорядковано нормам мови-реципієнта. На сьогодні фіксуємо значну кількість частовживаних у ЗМІ англізмів, які мають два варіанти написання.

Разом з тим І. Фаріон застерігає: “Попри все, не існує безперешкодного проникнення іншомовних елементів у структуру будь-якої мови, але щодо англо-американського неокумира ми до запопадливості показуємо цілковиту відкритість, запозичуючи цілі лексичні обойми, подекуди навіть латинські” [15, 150]. Причиною подібних мовних явищ вважаємо моду на слова іншомовного походження, уживані для привертання уваги споживача.

І. Лосєв зазначив, що “не шкодять запозичення, причому не тільки зі споріднених, а навіть із зовсім чужих культур. Але перевищення міри корисного запозичення призводить до розчинення однієї культури в іншій, до асиміляції, до цілковитої втрати духовного суверенітету культури” [10, 23].

“Треба змиритися з дійсністю: американізація – об’єктивний, а тому неминучий процес. Англomовний світ випереджає решту країн у культурному й економічному розвитку, та й англійською мовою викладають безліч винаходів і відкриттів, нею оприлюднюють три чверті наукових досліджень. Тож не дивно, що переважна більшість нових термінів виникає в англійській мові й далі поширюється по всьому світові, потрапляючи і в українську” [13, 16].

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок.

Отже, спираючись на викладене вище, зазначимо, що в лінгвістиці здебільшого побутує думка про доцільність запозичень узагалі, особливо зараз у зв’язку з перебудовою всієї нашої суспільно-економічної системи. Погоджуючись із думкою багатьох учених, зауважимо, що наявність у мовно-інформаційному просторі російської та англійської мов стимулює масове проникнення іншомовних слів у повсякденний і професійний ужиток, а це, у свою чергу, викликає занепокоєння науковців і широкої громадськості щодо якості українського мовлення. Зафіксовано позитивне ставлення до запозичень лише за умови доцільності їхнього входження в мову-реципієнт, в інших випадках науковці намагаються усунути запозичені ЛО методом відбору класифікованих та семантизованих неолексем, очистити рідну мову від зайвого та недоречного лексичного матеріалу. Подальше дослідження плануємо провести в напрямку формування сучасної теорії іншомовних запозичень.

Література

1. Архипенко Л. М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.) : дис. ... к. філол. н. : 10.02.01 “Українська мова” / Л. М. Архипенко. – Х., 2005. – 314 с.
2. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М. : Иностр. лит., 1955. – 416 с.
3. Бертагаев Т. А. Билингвизм и его разновидности в системе употребления / Т. А. Бертагаев // Проблемы двуязычия и многоязычия : [сб. ст.]. – М. : Наука, 1972. – С. 83–87.
4. Вайнрайх У. Одноязычие и многоязычие / У. Вайнрайх // Новое в лингвистике. – М. : Прогресс, 1972. – Вып. 6 : Языковые контакты. – С. 25–60.
5. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка (1863–1866) : [у 4-х т.] / В. Даль. – М. : Рус. яз., 1989–991. – Т. 1–4.
6. Жлуктенко Ю. А. Языковые контакты. Проблемы интерлингвистики / Ю. О. Жлуктенко. – К. : Изд-во Киев. гос. ун-та, 1996. – 135 с.
7. Крымский А. Словарь російсько-український / А. Крымский // Этнограф. обозрение. – 1894. – Т. 1 : А–К. – № 1. – С. 157–162.

8. Крысин Л. П. К определению терминов “заимствование” и “заимствованное слово” / Л. П. Крысин // Развитие лексики современного русского языка. – М. : Наука, 1965. – С. 104–116.
9. Ленець К. В. Лексичні зміни та їх відображення в мові сучасної преси / К. В. Ленець // Мовознавство. – 1988. – № 6. – С. 41–46.
10. Лосев І. В. Історія і теорія світової культури. Європейський контекст : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / І. В. Лосев. – К. : Либідь, 1995. – 224 с.
11. Мартинек В. Ю. Изменения характера предметно-понятийного соотношения англицизм в процессе их освоения русским языком / В. Ю. Мартинек // Вопр. теории романо-герм. языков. – Днепропетровск, 1973. – Вып. IV. – С. 6–7.
12. Нечуй-Левицький І. Криве дзеркало української мови / І. Нечуй-Левицький // Нові повісті й оповідання. – К. : Типографія І. Чоколова, 1912. – Т. 8. – С. 317–412.
13. Селігей П. О. Що нам робити із запозиченнями? / П. О. Селігей // Укр. мова. – 2007. – № 3. – С. 3–15; № 4. – С. 16–32.
14. Семчинський С. В. Семантична інтерференція мов / С. В. Семчинський. – К. : Вища шк., 1974. – 253 с.
15. Фаріон І. Англомовний наступ в українській дійсності / І. Фаріон // Сучасність. – 2000. – № 3. – С. 150–157.
16. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови / Ю. Шерех. – Мюнхен : Молоде життя, 1951. – 402 с.
17. Щерба Л. В. О понятии смешения языков / Л. В. Щерба // Избранные труды по языкознанию и фонетике. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1958. – Т. 1. – 282 с.

Анотація

У статті йдеться про доцільність запозичень узагалі, проте зауважено на наявності в мовно-інформаційному просторі російської та англійської мов – стимуляторів масового проникнення іншомовних слів у повсякденний і професійний ужиток. Зафіксовано виникнення занепокоєння науковців і широкої громадськості щодо якості українського мовлення. Виявлено позитивне ставлення до запозичень лише за умови доцільності їхнього входження в мову-реципієнт, в інших випадках науковці намагаються усунути запозичені лексичні одиниці методом відбору класифікованих та семантизованих неолексем, очистити рідну мову від зайвого та недоречного лексичного матеріалу. У роботі акцентовано увагу на розрізненні понять англїзм, іншомовне та запозичене слова.

Ключові слова: іншомовні слова, іншомовні лексичні запозичення, запозичені слова, англїзми.

Аннотация

Статья посвящена исследованию особенностей функционирования заимствованной лексики XX – начала XXI веков в современном украинском языке, а также вопросу целесообразности их использования. Сформулированы основные базовые понятия работы: “иноязычные слова”, “иноязычные лексические заимствования”, “заимствованные слова”, “англицизмы”.

В работе были выявлены взгляды известных лингвистов и писателей на проблему целесообразности заимствования из других языков. Было зафиксировано положительное отношение к заимствованиям лишь при условии целесообразности их вхождения в язык-реципиент, в других случаях ученые пытаются устранить заимствованные ЛО методом отбора классифицированных и семантизированных неолексем, очистить родной язык от лишнего и неуместного лексического материала.

Ключевые слова: иноязычные слова, иноязычные лексические заимствования, заимствованные слова, англицизмы.

Summary

The concepts of “foreign words”, “foreign lexical borrowings”, “loan words”, “Anglicisms” have been ascertained. The views at the problem borrowings’ expediency of the progressive minds of the last centuries have been revealing. The causes and effects of borrowings vocabulary of English-speaking origin at Ukrainian language have been analyzed.

Positive attitude to borrowings was reported only in case of the expediency of their entry into the target language. In other cases, scientists are trying to eliminate borrowed lexical units by selection method of classified and semantized neolexical units. Scientists try to clean the native language of unnecessary and inappropriate lexical material. In this research, attention is focused on distinguishing such concepts as foreign words, foreign lexical borrowings, loan words, Anglicisms.

Keywords: foreign words, foreign lexical borrowings, loan words, Anglicisms.

УДК 811.163.2:801.8

Червенко О. Б.,

кандидат на филологическите науки,

Бердянски държавен педагогически университет

ЗА НЯКОИ СПЕЦИФИЧНИ УПОТРЕБИ НА ВТОРИЧНИ ЕЗИКОВИ ТЕКСТОВЕ (ПО МАТЕРИАЛИ ОТ БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК)

Целта на настоящата работа е да разкрие типовете и функцията на вторичните езикови текстове в българските онлайн медии. В изследванията, посветени на видовете текстове, е отделено малко място на употребата на вторичните текстове. Те основно се позиционират и проучват в рамките на училището, като аспектът, в който се изследват, е насочен основно към овладяването на умения за тяхното конструиране [3]. Разбира се сферата на употреба на вторичните текстови образувания е много широка. Но малко внимание се обръща на все по-засиленото им присъствие в дискурси, където креативността се смята за важен и задължителен белег при текстовото строителство и присъствието на вторичните текстове би трябвало да е силно ограничено. Затова, като се използват методите на текстовия анализ, дискурсия анализ и на медиазнанието, в работата акцентът се поставя върху наличието на вторични знакови структури в рамките на медийния дискурс и се търсят причините за все по-интензивната им употреба.

За реализацията на проекта са използвани множество онлайн варианти на традиционните медии, например, btvnovinite.bg, novatv.bg, 24chasa.bg, trud.bg, segabg.com и др., както и медии, които са базирани само в интернет пространството – inews.bg, dnevnik.bg, blitz.bg, dnes.bg, vesti.bg, focus-news.net и др. Периодът, който е обхванат от проучването, включва текстове от месец април до месец септември 2015 година.

Класификацията на езиковите текстове се реализира на основата на различни критерии, напр. според семиотичната основа, отношението към реалността, формата на речта, тактиката на общуването, основната функция на текста, метрическата организация, степента на оригиналност, жанровата съотнесеност, сферата на употреба и пр. [4, 111–129]. Според признака “степен на оригиналност” езиковите текстове се делят на текстове оригинали и вторични текстове, които се пораждат на базата на оригиналните знакови образувания. Е. Добрева и И. Савова описват по следния начин двата вида текстове: “Оригинални са